Taiwanesisk rødfyr

Pinus taiwanensis

Kort fortalt

- *Pinus taiwanensis* – fyrrefamilien (Pinaceae).
- Vildtvoksende i Taiwans bjerge; fyrrene i Østkinas bjerge regnes af nogle botanikere med til arten, af andre som en egen art.
- Stedsegrønt nåletræ med parvise, slanke nåle og grå, skællet bark.
- Vokser i naturen ofte på klipper, åbne bjergkamme og mager bund.
- Ude fra slutningen af maj til efteråret i fuld sol; om vinteren lyst og frostfrit ved ca. 5–10 °C.
- Skal have et meget veldrænet dyrkningsmedie og hellere lidt for lidt end for meget vand.
- Frøene lægges i blød og får 4–8 uger i køleskab; spirer efter 3–10 uger.

Det kan du se frem til

Med frøene af taiwanesisk rødfyr har du grundlaget for en sjælden fyrrebonsai, som du selv former fra den første spire. Efter en kort kold periode i køleskabet viser de første kimplanter sig typisk efter 3–10 uger; ikke alle frø spirer. De første år lader du den unge fyr vokse frit, så stammen bliver kraftig – det er stammen, der senere giver bonsaien sit udtryk.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Taiwanesisk rødfyr (*Pinus taiwanensis*) er et stedsegrønt nåletræ fra fyrrefamilien. I snæver forstand vokser arten kun i Taiwans centrale bjerge, ca. 750–3500 m over havet, hvor den bliver et stort skovtræ på over 30 m og er et vigtigt tømmertræ. Nært beslægtede fyrre vokser i bjergene i det østlige Kina – blandt andet de kendte, krogede klippefyrre på Huangshan, „De Gule Bjerge", i Anhui, der er et yndet motiv i kinesisk maleri. Botanikerne er uenige om, hvorvidt de kinesiske fyrre hører til samme art: Flora of China regner dem med til P. taiwanensis, mens de fleste andre beskriver dem som en egen art, P. hwangshanensis. Hvorfra frøene i posen stammer, oplyser leverandøren ikke. Begge vokser i naturen ofte på klipper, åbne bjergkamme og mager bund. Nålene sidder parvis, er slanke, bøjelige og ofte 10–15 cm lange, og barken er grå til mørkegrå, ru og skællet i store plader. I haver og samlinger ses arten sjældent.

Formering

Frøene kræver ikke frost, men en kort kold periode får dem til at spire mere ensartet. Læg dem i lunkent vand i 24 timer, bland dem med let fugtigt sand i en lukket pose, og stil posen i køleskabet ved ca. 2–5 °C i 4–8 uger – ikke i fryseren. Så derefter frøene ca. 1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld, og hold dem jævnt fugtige ved ca. 15–20 °C. Spiringen sker normalt efter 3–10 uger; ikke alle frø spirer. Kimplanter af fyr er følsomme for svampeangreb: Giv dem lys og luft, og vand ikke for meget. Ca. to måneder efter spiringen, når de har fået de første

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

rigtige nåle, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Placering og lys

Taiwanesisk rødfyr skal stå lyst til solrigt – helst i fuld sol. I skygge bliver nålene lange og bløde, og de indre grene dør. Fra slutningen af maj, når der ikke længere er risiko for nattefrost, kan den stå ude til efteråret. Kimplanter, der er sået inde, vænnes gradvist til at stå ude.

Vanding og næringsstoffer

Fyrren tåler bedre at stå lidt tørt end vådt: Vand grundigt, men først når dyrkningsmediet er ved at være tørt i overfladen. For meget vand giver gule nåle, og stående vand skader rødderne. På varme sommerdage kan det dog være nødvendigt at vande hver dag. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 3. uge.

Dyrkningsmedie

Dyrkningsmediet skal være meget veldrænet, gerne stenet og sandet. Færdig bonsai-jord er et godt grundlag – til fyr gerne blandet med ekstra kvartssand. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2.–3. år om foråret, før knopperne bryder, ældre træer sjældnere. Fjern ikke al den gamle jord ved omplantningen: Fyrrens rødder lever sammen med svampe (mykorrhiza), som træet har gavn af.

Beskæring

Lad unge fyrre vokse frit de første år, så stammen bliver kraftig. Senere formes træet ved at styre de nye skud: I vækstsæsonen knibes for lange skud af, og de nye „lys" på de svagere grene afkortes med ca. en tredjedel. Ca. hvert 2. år skæres grenspidserne lidt tilbage. Tidligt på efteråret kan du fjerne gamle nåle og overflødige grene, så lyset når ind i kronen. Skær aldrig en gren tilbage til bart ved – fyrren skyder kun fra grene, der har nåle.

Vinteropbevaring

Taiwanesisk rødfyr tåler let frost, men i en skål er rødderne langt mere udsatte end i jorden, og unge planter tager let skade af hård frost. Tag derfor træet ind, før det fryser for alvor, og lad det overvintre frostfrit, lyst og køligt ved ca. 5–10 °C, fx i et uopvarmet, lyst rum, en kold vinterhave eller et koldt drivhus, der holdes frostfrit. Varm stueluft giver svage skud og skadedyr. Som stedsegrønt træ skal fyrren også om vinteren stå lyst. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet aldrig tørrer helt ud, og giv ingen næring. Fra slutningen af maj kan den igen stå ude.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.